

24.07.20001 Tarih 24472 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır.

Sağlık Bakanlığından :

Kaplıcalar Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmelik; toprak, yeraltı, deniz ve iklim kaynaklı doğal tedavi unsurlarının tedavi edici faktör olarak kullanıldığı kaplıcalar, içmece ve iklim kür merkezleri ile ilgili hususlar ve buralarda kurulacak tedavi ve rekreasyon amaçlı her türlü tesisin nitelik ve niceliklerinin belirlenmesi, kurulması, işletme izinlerinin verilmesi, denetlenmesi ve sağlık koşullarına uygun biçimde kontrol altına alınması için gerekli esasların belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; kullanılacak doğal tedavi edici unsurların tıbbi yönden değerlendirilmeleri, özelliklerinin belirlenmesi; tedavi ve rekreasyon amaçlı kullanımları sırasındaki tıbbi ve teknik koşulların belirlenmesi, kür merkezlerinin doğal kaynaklarının ve çevresinin yöresel, iklimsel, jeolojik, hidrojeolojik ve ekolojik yapılarının korunması ve tıbbi değerlendirmesi; kür merkezlerinin teknolojik gelişmelere uygun bilimsel organizasyonu, işletme esasları, niteliksel ve niceliksel özellikleri, tıbbi ve yardımcı personel bilgisi; bu Yönetmeliğe uygun davranılmaması durumunda uygulanacak yaptırımları kapsar.

Kaplıcalarda bulunan ve sadece yıkanma amacıyla kullanılan hamamlar bu Yönetmelik kapsamında değildir.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik; 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu’nun 200-210 uncu maddelerine, 3153 sayılı Radyoloji, Radyum ve Elektrikle Tedavi ve Diğer Fizyoterapi Müesseseleri Hakkında Kanun’a ve bu Kanuna dayanılarak yürürlüğe konulan Fizyoterapi ve Bunlara Benzer Müesseseler Hakkında Nizamname ile 181 sayılı Sağlık Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 43 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen ve bu Yönetmeliğin uygulanması ile ilgili olan deyimlerden;

- a) Bakanlık: Sağlık Bakanlığı’nı,
- b) Kaplıca: Kaplıca tedavisinin uygulandığı ortamları,
- c) Doğal Tedavi Unsuru: Kaplıca tedavisinde kullanılan toprak, yeraltı ve deniz kaynaklı mineralli sular, gazlar, peloidler (çamurlar) ve iklimsel unsurları,
- d) Kaplıca Tedavisi: Doğal tedavi unsurlarının yöredeki iklim olanakları ve gerekli görülen diğer tedaviler ile birlikte kür tarzında uygulandığı bir tedavi sistemini,
- e) Kür: Tedavi etkeninin belli dozda, seri halde, düzenli aralıklarla, belli sürelerle tekrarlanarak verilmesi ile uygulanan tedavi yöntemini,
- f) Balneoterapi: Termomineral sular, peloidler ve gazlar gibi doğal tedavi unsurlarının banyo, içme ve inhalasyon (soluma) yöntemleri ile kür tarzında tedavi amaçlı kullanımını,
- g) Klimaterapi (İklim Tedavisi): Hava sıcaklığı, nemi, rüzgar şiddeti ve hızı, güneş ışınımı ve benzeri iklimsel faktörlerin sistematik, dozlanmış, kür tarzında uygulanmasını,
- h) Talassoterapi: Deniz ve ikliminin kür tarzında uygulanmasını,
- i) Peloidoterapi: Doğal jeolojik ve/veya biyolojik olaylar sonucu oluşan organik ve/veya inorganik maddeler olan peloidlerin bir balneoterapi yöntemi olarak kullanılmasını,
- ı) Mineralli Sular: Doğal veya sondaj-galeri yoluyla yeryüzüne çıkarılan, litresinde en az 1 gram çözülmüş mineral içeren, bakteriyolojik ve kimyasal kirlenmeye uğramamış olan, fizyolojik ve tedavi edici etkinliği bilimsel olarak kanıtlanmış suları,
- j) Termomineral Sular: Çıkış noktasında sıcaklığı 20°C’nin üzerinde olan mineralli suları,

- k) Termal Su: Çıkış noktasında sıcaklığı 20°C'nin üzerinde olan suları,
- l) Kaplıca Suları: Kaplıca tedavisinde kullanılan termal, mineralli ve termomineralli suları,
- m) Rekreasyon: Doğal tedavi unsurlarının, tedavi dışında, turistik ve dinlenme amaçlı olarak kullanımını,
- n) Tesis İzni: Doğal tedavi unsuru için düzenlenen tıbbi rapora ve bu Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanan projelerin Bakanlıkça onaylanmasını takiben verilen izni,
- o) İşletme İzni: Tesis izni alındıktan sonra, Bakanlıkça bu Yönetmelikte istenilen diğer hususları tam olarak yerine getirmek sureti ile tesis izni verilmesine esas olan projelere göre bütün tesisleri inşa ederek tamamladıktan sonra kaplıcalarda kurulacak tedavi ve rekreasyon amaçlı tesislere verilen izni,
- p) Kaptaj: Termal suların doğal olarak veya mekanik yolla yeryüzüne çıkması esnasında yer altı ve yerüstü suları ile karışmamasını, kirlenmemesini, debi ve sıcaklıkları ile kimyasal bileşimlerinin değişmemesini sağlamak, sudaki gazların kaçmasını önlemek ve termal suları en iyi şekilde toplamak amacı ile özel teknikle yapılan toplama havuzu, kuyu galeri, sondaj kuyusu ve benzeri tesisleri ile bunların karışımından oluşan tesisleri,
- r) Jeolojik-Hidrolojik Etüd: Termal suların oluşumu, ısınması, çıkış mekanizması, rezervuar (akifer) formasyon veya kayaçlar, jeolojik yapı ve tektonik, suların fiziksel ve kimyasal özellikleri ile analizleri, koruma alanları, termal suların sıcaklık ve debi artırımı imkan ve şekilleri, rezervuar potansiyeli, emniyetli üretim şekil ve miktarı gibi araştırma konusu ile ilgili diğer hususların açıklandığı ve ilgili bilim dallarının da yardımı ile konuya ilişkin olarak bilgi, teknik, uygulama, görüş ve önerilerin yer aldığı jeolojik harita, kesit, diyagram ve benzeri etkileri de içeren araştırma raporunu,
- s) Termal Su Sondajı: Yapıları jeoloji-hidrojeoloji ve jeofizik etüdler sonunda yeraltında varlığı belirlenen termal suların sondaj yapılarak yer altından yeryüzüne çıkarılmasını,
- ş) Kaynak Koruma Alanları: Termal suların fiziksel ve kimyasal özelliklerinin, debi ve sıcaklıklarının çeşitli engellerle değişmesini önlemek ve her türlü kirlenmeye karşı korunması amacı ile termal kaynak, kuyu ve sondaj kuyusu çevresinde jeolojik, hidrojeolojik verilere göre belirlenen alanları,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kaplıca Tesislerinin Türleri, Yöntemleri ve Tedavi Bölümleri

Kaplıca Tesislerinin Türleri

Madde 5 — Kaplıca tedavisi amacı ile aşağıdaki tesis türleri kurulabilir.

- a) Kaplıca Kür Merkezi: Kaplıca ortamında kurulu konaklama imkanlarından yararlanan, hastaların uzman doktor tarafından düzenlenen ve kontrol edilen bir kür programı çerçevesinde açık kür denilen ve hastaların ayakta kaplıca tedavisi gördükleri tesistir.
- b) Kaplıca Kür Kliniği: Klinik tarzında düzenlenip inşa edilmiş, kaplıca tedavisi endikasyonu konulmuş hastaların uzman doktor tarafından kapalı kür denilen ve hastaların yatırılarak kaplıca kürü uygulandığı tesistir.

Kür kliniği, tıbbi değerlendirme kurulu raporuna uygun olarak sadece belirli hastaların ve hastalıkların tedavisinde hizmet verecek spesifik kür kliniği olarak değerlendirilebilir.

- c) Kaplıca Kür Oteli: Kaplıca tedavisi endikasyonu konmuş hastaların ve/veya rekreasyon amaçlı kür görenlerin konakladığı, uzman doktor kontrolünde kaplıca uygulamaları görmelerini sağlayan ve denetlenen tedavi bölümlerini ihtiva eden otel tipi tesistir. Otel bölümü Turizm Bakanlığı Turizm Tesisleri Yönetmeliğine uygun olarak yapılır.

Bu madde hükümlerinin uygulanmasında Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelik ve özel hastaneleri düzenleyen mevzuat hükümleri saklıdır.

Kaplıca Tedavisinde Kullanılan Yöntemler

Madde 6 — Kaplıca tedavileri sırasında doğal tedavi unsurlarının tıbbi değerlendirmesine göre aşağıdaki yöntemler kullanılır.

- a) Balneoterapi: Banyo kürleri, içme kürleri, inhalasyon kürleri, peloidoterapi ve diğer balneoterapi yöntemleri,
- b) Klimaterapi (İklim Tedavisi): Açık hava banyoları, arazi kürleri, helioterapi ve diğer klimaterapi yöntemleri,
- c) Balneoklimaterapi: Balneoterapi ve klimaterapi yöntemlerinin bir arada kullanıldığı yöntem,
- d) Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon: Elektroterapi, egzersiz tedavileri, ergoterapi, masaj ve diğer yöntemler,
- e) Medikal Tedavi: Kaplıca tedavisi sırasında hastaya lokal veya sistemik olarak uygulanan ilaç tedavisi yöntemi,
- f) Psikoterapi ve Diğer Psikiyatrik Yöntemler,
- g) Destek Uygulamalar: Sağlık eğitimi, diyet uygulamaları, günlük yaşam aktivitelerinin düzenlenmesi, davranış değişikliği eğitimleri ve psikolojik destek yöntemi.

Kaplıca Tesislerindeki Tedavi Bölümleri

Madde 7 — Balneoterapi bölümü, tıbbi değerlendirme kurulunun önerileri doğrultusunda oluşturulur. Bu bölümde uygulanacak olan balneoterapi yöntemlerine uygun olarak gerekli birimler yer alır.

Banyo uygulama birimleri;

- a) Termal tedavi havuz/havuzları,
- b) Sıra banyoları (küvetler),
- c) Lokal banyo aygıtları (ekstremiteler, oturma banyoları vb.),
- d) Tedavi duşları,
- e) Egzersiz havuzu,

İçme kürü birimleri; en az bir tane içme kür mekanı (suyun hijyenik şekilde kullanıma verildiği çeşme veya çeşmelerle ilgili donanım ve bardak gibi sarf malzemeleri), uygun dinlenme mekanları,

İnhalasyon kür birimleri;

- a) Bireysel inhalatörler,
- b) İnhalasyon oda veya odaları,
- c) Toplu inhalasyon mekanları (inhalatoryum),

Peloidoterapi birimleri;

- a) Peloid hazırlama birimi,
- b) Peloid banyo küvetleri,
- c) Peloid paket uygulamaları için odalar,

Talassoterapi birimleri;

- a) Banyo uygulamaları için gerekli koşullara ek olarak doğal solaryum mekanları,
- b) Deniz suyunun ısıtılarak kullanılması söz konusu ise suyun niteliğinin bozulmadan ısıtılması için kullanılacak donanımın yerleştirildiği mekanlar,

Gaz banyosu birimleri;

- a) Gaz banyosu kabinleri,
- b) Radon gazı inhalasyon ortamlarıdır.

Bu birimler tıbbi değerlendirme kurulunun verdiği endikasyonlara göre projelendirilip kurulabilir; burada yer almayan diğer birimler tıbbi değerlendirme kurulunun belirleyeceği esaslar doğrultusunda kurulur.

Fizik Tedavi Rehabilitasyon Bölümü

Madde 8 — Fizik tedavi ve/veya rehabilitasyon bölümü, tıbbi değerlendirme kurulunun önerileri doğrultusunda oluşturulur. Bu bölümde uygulanacak olan fizik tedavi ve rehabilitasyon yöntemlerine uygun olarak gerekli birimler yer alır:

Elektroterapi biriminde Fizyoterapi ve Bunlara Benzer Müesseseler Hakkında Nizamname hükümlerindeki asgari elektroterapi cihazları bulunur.

- a) Mekanoterapi birimleri;

- 1) Puley terapi cihazları,
- 2) Traksiyon cihazları,
- 3) Ergometrik egzersiz cihazları,
- b) Termoterapi birimleri;
 - 1) Radiant tedavi cihazları,
 - 2) Yüksek frekanslı (konvertif) tedavi cihazları,
 - 3) Kondüktif tedavi cihazları,
 - 4) Konvektif tedavi cihazları,
- c) Hidroterapi birimi;
- d) Egzersiz salonları.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kaplıca Tesislerine Ait Koşullar

Kaynak Koruma Alanları

Madde 9 — Termal suların fiziksel ve kimyasal özelliklerinin, debi ve sıcaklıklarının yer altı ve yerüstünde olabilecek çeşitli etkenlerle değişmesini önlemek ve her türlü kirlenmeye karşı korunması amacı ile doğal çıkışlı termal kaynak, sondaj kuyusu çevresinde jeolojik ve hidrojeolojik verilere göre koruma alanları ve alınacak tedbirler belirlenir. Bu amaçla kaptaj ve sondaj kuyularının ve üretim sistemlerinin kirlenmeyi önleyici tekniğe uygun olması gerekir.

Yapılan incelemede belirlenen kaynak koruma alanlarına ait koruma zonları uygun ölçekli harita ve ayrıca 1/1000 ölçekli imar planlarında gösterilerek alınacak tedbirler, plana dipnot olarak yazılır.

Kaynak koruma alanı ile ilgili hususlar müstakil bir rapor şeklinde hazırlanabildiği gibi, jeoloji-hidrojeoloji raporu içinde ayrı bir bölüm olarak da yer alabilir.

Kaynak koruma alanı raporu, hidrojeoloji konusunda uzman bir jeoloji mühendisi tarafından hazırlanır.

Tedavi Ortamları

Madde 10 — Kaplıca tesislerinde doğal tedavi unsurları ile etkileşimde bulunan tedavi küvetleri, havuzlar, peloid uygulama yerleri gibi mekanların tümü su ile etkileşimi olmayan, kolay temizlenip dezenfekte edilebilen, dezenfektan maddelerle bozulmaya uğramayan malzemeler kullanılarak yapılır.

Bütün tedavi birimlerinde tek başına tedavi alan hastalarda acil durum ihbarı yapacak ışıklı ve/veya sesli uyarı sistemleri kurulur.

Balneoterapi Birimleri

Madde 11 — Kaplıca tesisinde bulunan balneoterapi birimleri aşağıdaki özellikleri taşımalıdır,

a) Termal tedavi havuzu birimi; Havuz, soyunma-giyinme dolapları, duş ve dinlenme mekanlarından oluşur. Havuzun boyutları kullanıcı kapasitesine göre belirlenir. Havuz zemin alanı kişi başına en az üç metrekare olacak şekilde düzenlenir. En küçük havuz net 15 metrekare olmalıdır. Havuzun derinliği en az net 90 ve en fazla net 150 santimetre olmalıdır. Havuz içine inen dolgu basamaklı merdiven bulunur, ayrıca merdiven kenarına ve havuz iç duvarına tutunma kolları yapılır. Gerekirse havuz içine hasta indirmeye yarayan sabit veya hareketli bir sistem kurulur. Havuzlarda su taşıma ve tahliyesini sağlayan sistemlerin bulunması zorunludur. Havuz çevresinde devamlı su değişimini sağlayan su taşıma olukları yer alır. Havuz suyu kullanıcı başına saatte 1500 mililitre yenilenecek biçimde havuza verilir. Havuza girmeden duş ve ayak dezenfeksiyon kanalından geçilmesi sağlanır. Havuzun doldurulmasında, havuz içinde hareketsiz su bölgelerinin oluşmasını önleyecek şekilde bir doldurma ve taşıma sistemi kullanılır.

b) Sıra banyoları birimi: Banyo odasının alanı en az net 6 metrekare olmalıdır. Banyo odasında ortaya çıkacak su buharı ile karbondioksitli veya kükürtlü su kullanılıyor ise ortama salınacak gazların banyo odasından tahliyesi için yeterli havalandırma düzeneği bulunmalıdır.

Banyo odasında sadece banyo küveti yer alır, duş, lavabo ve tuvalet bulunmaz. Küvetlerin uzunluğu en az net 2 metre, derinliği en az net 60 santimetre, en çok net 85 santimetre, genişliği en az net 80 santimetre olmalıdır.

Tedavide, karbondioksitli veya kükürtlü su kullanılıyor ise bu tür suların tedavide kullanımı için özel olarak tasarlanmış küvetler kullanılır.

Küvetlerde kullanılan su her hastadan sonra değiştirilir, usulüne uygun küvet temizliğinin yapılmasının ardından bir sonraki hastanın kullanımına sunulur.

c) İçme kürü birimi: İçme kürü için ayrılan mekanların büyüklüğü, kürden yararlanan hastaların sayısına göre belirlenir. Bu mekanın zemin büyüklüğü 30 metrekareden az olamaz. İçmede; her hasta için ayrı tek kullanımlık, tercihen kağıt bardaklar kullanılır, kullanılan suya dezenfeksiyon amaçlı bir katkı maddesi eklenemez, kullanılacak su içme yerine hijyenik koşullara dikkat edilerek doğrudan kaynaktan ve bekletilmeden ulaştırılır.

d) Peloidoterapi birimleri: Peloidler (çamur) tedavide kullanılmadan önce peloid hazırlama biriminde içindeki yabancı maddelerden arındırma, sterilizasyon, homojenizasyon işlemlerinden geçirilir. Peloid hazırlama birimi peloidoterapinin uygulandığı mekandan ayrı, ancak bağlantılı bir mekanda kurulur. Peloidoterapi uygulamasının yapıldığı odalarda uygulamadan çıkan hastaların yıkanması için duş bulunur.

Peloidler, turba hariç, tedavide bir kez kullanılır. Bir kez kullanılan turba, ayrı bir yerde beş yıllık olgunlaşma süresini tamamlamak üzere usulüne uygun şekilde depolanır. Depolanan turba olgunlaşma süresini tamamladıktan sonra yeniden kullanılabilir. Diğer çamurlar kullanıldıktan sonra çevre kirliliği yaratmayacak şekilde usulüne ve tekniğine uygun şekilde işletmeciler tarafından bertaraf edilir.

e) İnhalasyon birimleri: Bireysel inhalatörlerin bulunduğu inhalasyon salonu ile oda inhalasyonu için bir veya birkaç kişinin tedaviye alınabileceği, inhalasyonda kullanılacak mineralli suyu endikasyonuna uygun çapta partiküllere bölüp ortama salmak için gerekli teknik gereçlerle donatılmış odalar bulunur.

Bütün bu sistemlerde mineralli suyun bakteriyolojik kirlenmesini önleyici tedbirler alınır. Cihazların her bir hastanın kullanımından sonrası dezenfeksiyonu için gerekli düzenleme yapılır.

Fizik Tedavi ve/veya Rehabilitasyon Birimleri

Madde 12 — Kaplıca tesisinde bulunan fizik tedavi ve/veya rehabilitasyon birimleri aşağıdaki özellikleri taşımaktadır. Fizik tedavi ve/veya rehabilitasyon biriminde soyunma-giyinme dolapları, duşlar, tuvalet ve dinlenme mekanları bulunur.

a) Egzersiz birimi; en az 50 metrekarelik bir alan, toplu egzersizler ve aletli egzersizler için düzenlenir.

b) Masaj birimi; tek oda veya kabinlerin zemin alanı en az 5 metrekare olmalıdır.

c) Fizik tedavi birimi; tek oda veya kabinlerin zemin alanı en az 5 metrekare olmalıdır.

d) Hidroterapi birimi (rehabilitasyon havuzu birimi); 2.5 X 2.5 metrekare alan ve 150 santimetre derinlik boyutlarında havuzlardan oluşmalıdır. Havuzlarda kullanılan su her hastadan sonra değiştirilir, usulüne uygun havuz temizliğinin yapılmasının ardından bir sonraki hastanın kullanımına sunulur. Rehabilitasyon havuzlarında karbondioksitli ve kükürtlü sular kullanılmaz.

Destek Birimleri

Madde 13 — Kaplıca tesisinde aşağıdaki destek birimleri de ihtiyaca göre kurulur.

a) Laboratuvar,

b) Diyet mutfağı,

c) Bireysel ve grup terapi imkanı veren psikolojik destek birimi,

d) Sağlık eğitimi birimi,

e) Diğerleri.

Sağlık Personeli

Madde 14 — Kaplıca tesislerinde kurulacak tesisin türüne ve kapasitesine göre bulundurulması gereken asgari sağlık personeli;

- a) Tıbbi ekoloji ve hidroklimatoloji uzmanı veya fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanı,
- b) Fizyoterapist,
- c) Laboratuvar teknisyeni,
- d) Hemşire,
- e) Tıbbi değerlendirme kurulunun göreceği lüzum üzerine tıbbi endikasyona göre kaplıca tedavisi konusunda deneyimli diğer uzmanlık dallarından hekim veya sertifika almış hekimler bulundurulur.

Mesul Müdürlük

Madde 15 — Kaplıca tesislerinde işletmecinin devamlı olarak işinin başında bulunması esastır. İşletmecinin devamlı surette bulunmasına imkan olmayan hallerde mesul müdür marifetiyle işin yürütülmesi mümkündür. Mesul müdüre ait bilgi ve belgeler il sağlık müdürlüğüne yazılı olarak bildirilir.

Mesul müdür, sağlık eğitimi görmüş yüksek okul mezunundan olur.

Mesul müdür görevlendirilmesi, işletmecinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Tedavilerin Düzenlenmesi

Madde 16 — Kaplıcalarda banyo, içme, inhalasyon, iklim ve çamur gibi doğal unsurlarla yapılan tedaviler, tıbbi ekoloji ve hidroklimatoloji uzmanı tarafından programlanır ve denetlenir. Fizik tedavi ve rehabilitasyon uygulamaları, fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanı tarafından programlanır ve denetlenir. Hastaların kür başı ve kür sonu tedavi etkinliği değerlendirilmesi ile kür içi komplikasyonların izlenmesi tıbbi ekoloji ve hidroklimatoloji uzmanı tarafından yapılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Kaplıca Tesislerinin İzne Bağlanması, Kurullar ve Görevleri

İzin Zorunluluğu

Madde 17 — Kaplıca tesislerini işletmek isteyenler bu Yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak Bakanlıktan önce tesis izni, sonra işletme izni almak zorundadır.

Bu Yönetmeliğe göre verilen izin, bu Yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak ilgili mevzuat uyarınca diğer kuruluşlardan izin almak zorunluluğunu ortadan kaldırmaz.

İlk Başvuru, İnceleme ve Analiz

Madde 18 — Bu Yönetmelikte belirtilen kaplıca tesislerini işletmek isteyen gerçek ve tüzel kişiler, kaynakta veya çıkış noktasında hiçbir işlem yapmadan kaynağın veya çıkış noktasının yerini tereddüte meydan vermeyecek şekilde belirleyen plan veya kroki ile birlikte valiliğe müracaat ederler.

Başvurunun sağlık müdürlüğüne intikali üzerine kaynak veya sondaj-galeri, başvuru sahibi tarafından sağlık müdürlüğü elemanlarının kontrolünde numune alınacak şekle getirilir.

İnceleme ve tespit kurulu kaynağı veya çıkış noktasını mahallinde inceleyerek gerekli tespitleri yapar ve EK -1 deki raporu düzenleyerek imzalar.

Alınan numunelerin bakteriyolojik ve kimyasal analizleri, Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı laboratuvarlarında veya Bakanlıkça yeterli ve uygun görülecek laboratuvarlarda yapılır, analiz sonuçları EK-2 ve EK-3 deki rapor formatına uygun olarak tanzim edilir, radyoaktivite analizleri Türkiye Atom Enerjisi Kurumu laboratuvarlarında yapılır ve analiz sonuçları ilgili valiliğe gönderilir.

Tesis ve işletme iznine esas her türlü analiz ücretleri ile inceleme ve tespit kurulunun yolluklarının yürürlükteki mevzuata uygun olarak ödenmesinden işletme sahibi sorumludur. Analiz sonuçları ve inceleme ve tespit kurulunun raporu sağlık müdürlüğüne incelenir ve uygun görülmesi halinde valiliğin uygun görüşü ile Bakanlığa gönderilir. Söz konusu belgeler tıbbi değerlendirme kurulu tarafından incelenir ve EK-4'de bulunan rapor ile inceleme sonucu belgelenir. İnceleme sonucu bir yazı ile valiliğe bildirilir.

İnceleme ve Tespit Kurulu

Madde 19 — Tesis izninin verilmesi aşamasında inceleme ve tespit kurulu; sağlık müdürünün veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında, gıda ve çevre kontrol şube müdürü, sağlık ocağı tabibi, jeoloji mühendisi, inşaat mühendisi ve çevre sağlığı teknisyeninden; işletme izni verilmesi aşamasında kurula iştirak etmek üzere katılacak tıbbi ekoloji ve hidroklimatoloji uzmanı ile fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanından oluşur.

Bu Kurulun Görevleri:

Tesis izni verilmesi aşamasında;

- a) İlk başvurudaki kaynakla ilgili bilgilerin doğruluğunun ve kaynak çevresinde kirlilik yaratacak faktörlerin belirlenmesi,
- b) Kaynaktan usulüne uygun olarak bakteriyolojik, kimyasal ve radyoaktivite ölçümleri için numune alınması,
- c) Kaynak başında yapılması gerekli debi, su ve hava sıcaklığı, elektiriksel iletkenlik, pH ölçümünün yapılması,
- d) EK-1 de belirtilen formattaki raporun doldurularak imzalanmasıdır.

İşletme izni verilmesi aşamasında;

- a) Tesisin Bakanlıkça onaylanan tesis projesine uygun inşa edildiğinin belirlenmesi,
- b) Projeye göre yapılan tedavi birimlerinin uygunluğunun belirlenmesi,
- c) EK-5 de belirtilen formattaki raporun doldurularak imzalanmasıdır.

Kurul üyelerinin tespitleri arasında ihtilaf doğması halinde Bakanlık konu ile ilgili uzmanın tespit ve görüşünü dikkate alabilir veya yeniden bir kurul oluşturabilir.

Tıbbi Değerlendirme Kurulu

Madde 20 — Tıbbi değerlendirme kurulu, Bakanlık tarafından görevlendirilen iki tıbbi ekoloji ve hidroklimatoloji uzmanı ve bir fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanı ile tesis izni ve işletme izni aşamalarında kurula iştirak etmek üzere Bakanlık tarafından görevlendirilen hidrojeoloji konusunda uzman bir jeoloji mühendisi ve bir mimardan oluşur.

Bu Kurulun Görevleri:

- a) EK-1 ve EK-2 deki raporların incelenmesiyle kaplıca tedavisinde kullanılacak doğal tedavi unsurunun tıbbi balneolojik ve klimatolojik değerlendirmesi,
- b) Tıbbi endikasyonların ve bu endikasyonlar esas alınarak kurulması planlanan tesis türü ve tedavi bölümleri ile tesiste uygulanacak yöntemler hakkında önerilerde bulunması,
- c) Bu değerlendirmelerine önerilerin yer alacağı EK-4'teki raporun düzenlenmesi ve imza altına alınması,
- d) Uygunluk görüş raporuna esas olmak üzere, inceleme ve tespit kurulu ile birlikte gerektiğinde yerinde inceleme yapılmasıdır.

İzinlerle İlgili Gerekli Belgeler

Madde 21 — Tıbbi değerlendirme kurulunun olumlu raporundan sonra kaplıca tesislerine ait kaynak koruma alanı, isale hattı, depo ünitelerinin projeleri işletmeci tarafından aşağıda belirtilen ölçeklerde yetkili mühendise hazırlattırılır.

- a) Kaplıca tesisine ait doğal tedavi unsurunun analiz raporu,
- b) Doğal tedavi unsurunun tıbbi değerlendirme kurulu raporu,
- c) Hidrojeoloji konusunda uzman jeoloji mühendisi tarafından hazırlanan, kaynak koruma alanlarını da kapsayan hidrojeolojik rapor (kamu kuruluşları dışında hazırlanan raporlarda jeoloji mühendisleri odası tasdiki aranır),
- d) Kaynak, sondaj ve kaptajı ile ilgili son bilgileri içeren, hidrojeoloji konusunda uzman jeoloji mühendisi tarafından hazırlanan teknik rapor,
- e) Kaplıcaya ait kuruluş ve yapıtların projeleri;
 1. Kaynak merkez olmak üzere yarı çapı en az 500 metrelik bir daire dahilindeki çevresinin 1/200 makyaslı topografik haritası,
 2. Kaynak koruma alanını gösterecek biçimde kaynak ve toplama yeri plankoteleri (1/500 ölçekli),
 3. Kaptaj ve sondaj kuyusu, termomineral su isale projesi (1/20 ölçekli),

4. Termomineral su depo projesi (1 /20 ölçekli),
5. Tesislere ait projeler (1/50 ölçekli),
6. İçme ve kullanma suyunun ne şekilde temin edildiğinin belgelendirilmesi,
7. Fosseptik projesi (1/20 ölçekli) veya arıtma tesisi projesi,
8. Tedavi bölümlerinin projeleri (1/50 ölçekli),

f) İnceleme ve tespit kurulu raporu,

g) Kullanılacak doğal tedavi unsuru kaynağının kullanım hakkına sahip olduğuna ilişkin belgeler; tahsis belgesi, kira kontratı vb. belgelerin ,

h) Projelendirilen tesislerin 1/1000 ölçekli imar planında gösterilmesi,

i) Tesisin kurulacağı alanın tapusu, tahsis belgesi veya kira kontratosu.

Yukarıda belirtilen bilgi, belge ve projeleri içeren dosya dört nüsha halinde düzenlenir.

Asılları ve suretleri tanzim edenler ve işletmeci tarafından imza ve tasdik edilir. Hazırlanan dosyalar sağlık müdürlüğünce incelenir ve uygun görülmesi halinde valiliğin uygun görüşü ile Bakanlığa gönderilir.

Tesis ve İşletme İzinleri

Madde 22 — İstenilen belgelerin tamam olması ve gerektiğinde yerinde yapılan incelemede eksiklik belirlenmemesi halinde projeler Bakanlıkça onaylanır ve tesis izni verildiği bir yazı ile valiliğe bildirilir. İl sağlık müdürlüğünde, ilgili sağlık ocağında ve işletmecide muhafaza edilmek üzere dosyaların üç nüshası iade edilir.

İşletmeciler Bakanlıktan tesis izni almadan inşa ettikleri yapılardan dolayı hak talep edemezler.

Verilen tesis izninin geçerlilik süresi 3 yıldır. İşletmecinin bu süre içerisinde tesisini tamamlayamaması ve Bakanlıktan ek süre talebinde bulunması durumunda bu süre Bakanlıkça en fazla bir yıl uzatılır.

Tesisin kurulmasını müteakip, işletmeci tesisini tamamladığını valiliğe yazı ile bildirir.

Valilikçe tesisin uygunluğunun belirlenmesi için inceleme ve tespit kurulu görevlendirilir.

Kurulca tesisin mahallinde incelenmesi sonucu, Yönetmelik hükümlerine ve projelerine uygunluğunun anlaşılması halinde, kaynaktan ve tedavi amaçlı kullanım yerlerinden örnekler alınarak, işletme iznine esas bütün analizler yaptırılır. İnceleme ve tespit kurulunun tesisini incelemesi ve EK-5 form ile uygunluk bildiriminden sonra inceleme ve tespit kurulunun olumlu raporu, analiz raporları, varsa mesul müdür sözleşmesi, zorunlu personel sözleşmesi, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine göre alınmış arıtıma ilişkin izin belgesi ve valilik uygun görüşünden oluşan belgeler valilik kanalıyla Bakanlığa gönderilir. Gerekli incelemeler sonucunda Bakanlıkça uygun görülürse işletme izni verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Kaplıca Tedavisinde Kullanılacak Doğal Tedavi Unsurları

Özel Balneolojik Sular

Madde 23 — Kaplıca tedavisinde; yer altından doğal olarak ve sondaj-galeri yöntemleriyle çıkarılan kaplıca sularından özel sular olarak tanımlananlar aşağıdadır:

- a) Karbondioksitli sular: Litresinde en az 1 gram çözülmüş, serbest karbondioksit içeren sulardır,
- b) Kükürtlü sular: Litresinde en az 1 miligram titre edilebilir, -2 değerlikli kükürt (hidrojen sülfür kükürdü) içeren sulardır,
- c) Radonlu sular: Litresinde en az 666 Bekerel (18 nanoküri) radon (a) ışınımı içeren sulardır,
- d) Tuzlu sular: Litresinde en az 1 gram sodyum klorür bulunan sulardır.
- e) Tuzlalar: Litresinde en az 5,5 gram sodyum ve 8,5 gram klorür (14 gram sodyum klorür) içeren sulardır.
- f) Florlu sular: Litresinde en az 1 miligram flor içeren sulardır,
- g) İyotlu sular: Litresinde en az 1 miligram iyot içeren sulardır,
- h) Demirli sular: Litresinde en az 20 miligram 2 değerlikli demir içeren sulardır,
- i) Arsenikli sular: Litresinde en az 0,1 miligram arsenik içeren sulardır,

- i) Akrototermal (Oligometalik) sular: Litresinde 1 gramın altında mineral içeren, doğal sıcaklığı 20°C'nin üzerinde olan sulardır,
j) Akrotopogal sular: Litresinde 1 gramın altında mineral içeren, doğal sıcaklığı 20°C'nin altında olan sulardır.

Diğer Balneolojik Sular

Madde 24 — Mineralli sular iyon olarak çoğunlukla sodyum, kalsiyum, magnezyum, klorür, bikarbonat ve sulfat içerirler. Bu sular, yukarıdaki iyonlardan %20 mEq nı aşanlarına göre kimyasal sınıflandırmaya tabi tutulurlar. İçme kürlerinde kullanılan mineralli suların karakteristikleri aşağıdaki gibidir:

- a) Sülfatlı sular: Litrelerinde en az 1200 miligram sülfat bulunur.
b) Bikarbonatlı sular: Litrelerinde en az 1300 miligram bikarbonat bulunur.
c) Kalsiyumlu sular: Litrelerinde en az 500 miligram kalsiyum bulunur.
d) Magnezyumlu sular: Litrelerinde en az 150 miligram magnezyum bulunur.
e) Sodyumlu sular: Litrelerinde en az 500 miligram sodyum bulunur.

Balneolojik Suların İşleme Tabi Tutulması

Madde 25 — Kaplıca tedavisinde kullanılan doğal, termal ve mineralli sular, tıbbi değerlendirme kurulunun görüşü ile tedavideki etkinliği sağlayan kimyasal bileşimleri değiştirilmemek koşulu ile kontrollü olarak, ısıtma, soğutma, havalandırma ve çökertme gibi fiziksel işlemlere tabi tutulabilir.

Kimyasal bileşimleri değiştirmemek koşulu ile sadece Bakanlıktan izinli ürünlerle dezenfeksiyon yapılabilir.

Mineralli suların çıkarılması ve tedavi birimlerine isalesinde, suyun tedavi etkinliğini sağlayan kimyasal bileşimini bozmayan yöntemler kullanılır.

Peloidler

Madde 26 — Kaplıca tedavisinde, başlıca karakteristikleri açısından aşağıdaki peloidler kullanılır.

- a) Turbalar: Yüksek su bağlama kapasitesi olan, asit pH'de peloidlerdir. Çeşitli doğal boya maddeleri, humik asitler ve ciltten emilebilen estrogen benzeri moleküller içeren çamurlardır.
b) Bataklar: Durgun sularda çöken, ufak tanecikli sedimentlerdir. Butimünöz ve mineralli bataklar olarak iki tipi vardır. Mineralli bataklar, termomineral suların kaynaklandığı ortamlarda oluşurlar.
c) Deniz ve Delta Balçıkları: Bunlar deniz ve akarsu deltalarında çöken, inorganik sedimentlerdir.
d) Topraklar: Su topluluklarının dışında, katı halde bulunan kayaçların veya organik maddelerin ufalanma, parçalanma ve ayrışması ile oluşan toz sedimentlerdir.

Doğal Gazlar

Madde 27 — Doğal gazlar yeraltından ya termomineral suların içinde çözülmüş halde ya da doğrudan gaz halinde çıkarlar. Bu gazlardan kaplıca tedavisine uygun olanlar karbondioksit, kükürt ve radon gazlarıdır.

Radon gazının kaplıca tedavisinde kullanımı için gazın ortamdaki en az konsantrasyonu 37 Bekerel/Litre

(1 nanoküri/Litre) olmalıdır.

İklimsel Etkenler

Madde 28 — Kaplıca kürü ve klimaterapi sırasında terapötik etkinliği olan ve maruz kalınan iklimsel etkenler şunlardır:

- a) Termik Etkenler: Hava sıcaklığı, su buharı basıncı, hava hareketleri ve infraruj ışınımı.
b) Nemsal Etkenler: Hava nemi (% relatif ve mutlak nem ve su buhar basıncı).
c) Mekanik Etkenler: Rüzgar ve hava basıncı.
d) Kimyasal Etkenler: Parsiyel oksijen basıncı, ozon konsantrasyonu, kimyasal aerosoller, kirleticiler.
e) Aktinik Etkenler: Işık (görünür ışık ve ultraviyole).

f) Elektriksel Etkenler: Hava iyonları, elektrik ve manyetik alan, elektromanyetik impuls ışması.

ALTINCI BÖLÜM

Muhtelif Hükümler

Çevre Düzenlemesi

Madde 29 — İşletmeci çevrenin düzenlenmesi ve iyileştirilmesi için yürürlükte bulunan mevzuatın öngördüğü bütün tedbirleri almak zorundadır.

Kür merkezi çevresinde kür parkı, spor ve dinlenme tesisleri düzenlenir.

Rekreasyon Havuzları

Madde 30 — Rekreasyon havuzları, Turizm Bakanlığı'na yürürlüğe konulan Turizm Tesisleri Yönetmeliği hükümlerine göre tesis edilir ve işletilir. Termomineral su kullanılacak ise havuza verilmeden önce mineral içeriğine göre rekreasyona uygun hale gelecek miktarda tatlı su eklenir ve rekreasyon havuzları için uygun olmayan fizikokimyasal koşulların giderilmesi için gerekli diğer işlemlere tabi tutulur.

Ek ve Değişiklikler

Madde 31 — Tesiste yapılacak ek ve değişiklikler, yetkili makamın bilgilendirilmesi ve yazılı izniyle yapılır.

Tesisin kurulmasına esas olarak analiz edilen kaynaktan başka bir kaynak daha işletmeye alınacaksa bu Yönetmeliğin 18 ve 21 inci maddelerine göre bu kaynak için yeniden Bakanlıktan izin alınır.

Denetim ve Yaptırım

Madde 32 — Kaplıca tesisleri sağlık teşkilatının denetimine tabidir. Bu tesisler senede bir defa Bakanlıkça oluşturulan bir komisyon tarafından sağlık açısından denetlenir.

Termomineral suyun kullanım yerinden alınan numunelerinde mikrobiyolojik kontroller aylık, kaynaktan ve kullanım yerinden alınan numunelerde kimyasal kontroller yıllık olarak yapılır.

Alınan numuneler 18 inci maddede belirtildiği şekilde EK-2 deki formata uygun olarak tesis sahibince analiz ettirilir, kirlenme belirlenirse gerekli önlemler alınır. Ayrıca bu tesislerin mahalli sağlık teşkilatınca en az üç aylık aralıklarla genel kontrolleri yapılır, gerekli görülen hallerde numune alınabilir.

Uygun Çıkmayan Suların Takibi

Madde 33 — Tesislerde kullanılan doğal tedavi unsurlarının 18 inci maddede belirtilen laboratuvarlarda yapılan analizlerinde bu Yönetmelikte öngörülen parametrelerdeki sınırların dışına çıktığının tespiti halinde işletme uyarılır. Bir hafta içinde tekrar numune alınır ve bu numunenin analizinde de uygunsuzluk bulunması halinde tesisin faaliyeti geçici olarak 15 gün süre ile durdurulur ve gerekli önlemler aldırılır. Bu süre sonunda tekrar alınan numunenin bu Yönetmeliğe uygun olması halinde işletmenin faaliyetine devamına izin verilir ve bir ay süre ile haftalık izlemeye alınır. Dört defa yapılan analiz sonuçlarının Yönetmeliğe uygun olması halinde normal izleme şekline dönlür.

İşletme Devri

Madde 34 — Bu Yönetmelik hükümlerine göre verilen işletme izni, izin belgesi üzerinde yazılı şahıs, adres ve iş için geçerlidir. Bunlardan herhangi birinin değişmesi halinde izin belgesi geçerliliğini kaybeder.

İzin belgesinde belirtilen işletme sahibinin ve/veya işletmecinin veya adresinin değişmesi halinde; işletmeci tarafından bir ay içinde değişikliklerle ilgili bilgi, belge ve izin belgesinin aslı ile mahallin en büyük mülki amirine başvurulur.

İnceleme ve tespit kurulu tarafından yerinde gerekli incelemeler yapılarak, iznin verildiği sıradaki şartlarda bir değişikliğin olup olmadığının tespitine ilişkin rapor düzenlenir. Rapora göre yetkili makam izin belgesi üzerinde gerekli düzeltmeyi yapar veya yeniden izin belgesi tanzim eder.

Tesis yerinin veya tesiste yapılan işin değişmesi halinde yeniden izin alınması şarttır.

İzin Belgesinin Kaybolması veya Tahrip Olması

Madde 35 — İşletmeci tarafından işletme izni belgesinin kaybolması halinde kayıp ilanı ile, işletme izninin okunamayacak şekilde tahrip olması halinde ise izin belgesinin aslı ile mahallin en büyük mülki amirine başvurulur.

İnceleme ve tespit kurulu tarafından yerinde yapılan incelemede, izin verildiği sıradaki şartlarda bir değişiklik olmadığı tespit edilmesi halinde, rapor hazırlanır ve hazırlanacak rapora göre yetkili makamca yeniden eski tarih ve sayısı ile gerekli açıklama yapılarak izin belgesi tanzim edilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Son Hükümler

Müeyyideler

Madde 36 — Bu Yönetmelik hilafına hareket eden işletmeler ile sahipleri hakkında 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümleri uygulanır.

Düzenleme Yetkisi

Madde 37 — Bakanlık bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanmasına yönelik tebliğ, yönerge, uygulama kılavuzları ve benzeri düzenlemeleri yapmaya yetkilidir. Bu Yönetmeliğin EK-1 ve EK-2 de belirlenen değerleri ilk referans değer olarak esas alınır, müteakip işlemlerde esas alınacak değerler Bakanlıkça bilimsel gelişmeler doğrultusunda belirlenerek tebliğ ile değiştirilebilir.

Geçici Madde 1 — Bu Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce işletme izni veya tesis izni almış olan kaplıca tesisleri, doğal tedavi unsurları yönünden müktesep hakları saklı kalmak kaydı ile, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde, tesis ve faaliyetlerini bu Yönetmeliğe uygun hale getirirler ve işletme izni alırlar.

Bu sürenin sonunda Yönetmeliğe uygun hale gelen işletmelerin çalışmalarına izin verilir.

Aksi takdirde, bu işletmelerin izinleri Bakanlıkça iptal edilir. Bu şekilde izinleri iptal edilenler, birinci fıkradaki müktesep haktan faydalanamazlar.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce izinsiz olarak faaliyete geçen kaplıca tesisleri kapatılır ve sorumluları hakkında kanuni işlem yapılmakla beraber, bu müesseselerden toplum ve çevre sağlığı açısından zararlı olmadığı anlaşılan müesseselere işletme izni alması için bir yıl süre verilir. Verilen süre içinde izin almayan kaplıca tesislerinin faaliyeti izin alıncaya kadar durdurulur. Bu maddenin gereği, mahallin en büyük mülki amirince yerine getirilir ve yapılan işlemler hakkında Bakanlığa bilgi verilir.

Yürürlük

Madde 38 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 39 — Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.